

Opdracht VOLKSKUNDE
Project Bedevaarten en religieuze rituelen in Limburg
Op vraag van het LIMBURGS VOLKSKUNDIG GENOOTSCHAP

	Inhoudstafel	p.01
I	Augustinus van Hippo	p.02
II	De regel van Augustinus	p.02
III	De Augustijner beweging	p.03
IV	Paters Augustijnen in Sint-Truiden	p.04
V	Sint-Augustinus en Sint-Rita kerk	p.05
VI	Heilige Rita	p.06
VII	Zalig- en heiligverklaring van Rita van Cascia	p.07
VII.1	Waarheid of legende?	p.07
VII.2	Mirakels	p.07
VIII	Heilige Rita als beschermheilige	p.08
IX	Verering van de Heilige Rita in Sint-Truiden	p.09
IX.1	Aantal bedevaarders	p.09
IX.2	Aanwezigheid relieken	p.10
IX.3	Ex votos	p.10
IX.4	Devotie-artikelen	p.11
X	Bevraging van de bedevaarders	p.12
X.1	Resultaten van de bevraging	p.12
X.2	Gegevens betreffende de ondervraagden	p.15
X.3	Besluiten	p.16
	Bronnen	p.17
	Bijlage 1, Enquêteformulier	p.18
	Bijlage 2, Gebeden Heilige Rita	p.19

De aanbidding van de Heilige Rita en de Augustijner beweging zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De Heilige Rita – of Santa Rita – is een van de belangrijkste heiligen die door de ‘Paters Augustijnen’ aanbeden worden. In elk Augustijner klooster of Augustijner kerk vind je een beeld en, in veel gevallen, een kapel gewijd aan deze heilige. Daarom even wat voorafgaande geschiedenis over Augustinus, de Augustijner beweging en hun kloosters en kerken.

I. AUGUSTINUS VAN HIPPO

Augustinus werd geboren in 354 nC in een Romeinse provincie in Noord-Afrika (het huidige Algerije). Zijn vader was een Romeins ambtenaar, zijn moeder was christen. Hij studeerde in Carthago en probeerde daarna zijn leven op te bouwen in Rome.

Rome en het Romeinse Rijk waren op dat ogenblik in verval en het decadente leven van de Romeinen choqueeerde Augustinus dusdanig dat hij besloot om zich te bekeren tot het christendom en een leven als monnik uit te bouwen. Met enkele andere gelijkgezinden stichtte hij een eerste gemeenschap aan het Comomeer. Na de dood van zijn moeder keerde Augustinus terug naar Noord-Afrika waar hij nog twee kloosters stichtte.

De kloosters die Augustinus voor ogen had waren niet het streng geordende en hiërarchisch opgebouwd kloosterleven, maar een meer losse gemeenschap van monniken. Hoe Augustinus dit leven in gemeenschap zag, noteerde hij in een aantal zeer elementaire regels die nu nog de basis vormen voor het leven in kloostergemeenschappen, de Regel van Augustinus.

II. DE REGEL VAN AUGUSTINUS

Aanvankelijk waren de volgelingen ‘eremieten’ of kluizenaars die zich individueel of in zeer kleine groepjes ergens vestigden. Zij trokken rond als bedelmonniken.

Naarmate die gemeenschappen zich uitbreidden, ontstond de nood aan de invoering van een aantal leefregels. Augustinus zette deze regels op papier en de ‘Regel van Augustinus’ zou niet alleen de basis worden voor de Augustijner kloostergemeenschappen, maar ook voor orden zoals de Benedictijnen en Norbertijnen.

De Regel van Augustinus betreft een aantal bepalingen over het eensgezind samenleven in een gemeenschap, alles is van en voor de gemeenschap, ieder lid van de gemeenschap is gelijk ondanks zijn rijke of arme afkomst, de verplichting om zieken te verzorgen zowel binnen al buiten de gemeenschap ...

III. DE AUGUSTIJNER BEWEGING

Vooraf in de 12de en 13de eeuw ontstaat in Noord- en Midden-Italië een enorme groei aan religieuze orden. Die groei vind haar oorzaak in een hervormingsbeweging als reactie op de misgroei in de katholieke kerk.

De volgelingen van Augustinus, die overaf verspreid in kleine groepen kluizenaars samenwoonden, werden in 1244 samengebracht in Siena (Toscane) onder de naam ‘Orde van de Eremieten van Sint-Augustinus’ (*Ordo Eremitarium Santi Augustini*). Als kledij kozen zij voor een zwart habijt met brede gordelriem en kap. Kledij die de Augustijner paters nu nog steeds dragen.

In diezelfde 13de eeuw werden de eerste Augustijner kloosters in België gesticht: Hasselt, Leuven, Mechelen, Brugge, Ieper, Edingen en Gent. Twee van deze kloosters, Leuven en Gent, bestaan nu nog. Een derde nog bestaand Augustijner klooster is gevestigd in Bouge bij Namur.

Europa werd van de 14de tot 16de geteisterd door verschillende pestepidemieën met als dramatisch resultaat dat een aantal kloosters, waaronder Hasselt, verdwenen en het aantal religieuzen daalde tot slechts 62!

Vanaf de 17de eeuw gingen de Augustijnen zich meer toeleggen op het onderwijs en stichtten, samen met de Jezuïeten, een aantal colleges. Maar met de Franse revolutie (1789) kwam ook dit tot stilstand.

Vanaf het begin van de 20ste eeuw was er een wederopbloei met de stichting van nieuwe kloosters, o.a. in Sint-Truiden.

Vanaf 1952 startten de Belgische Augustijnen, die in 1963 niet meer ‘eremieten’ of kluizenaars genoemd worden, maar verder door het leven gaan als de ‘Orde van Sint-Augustinus’, met missiewerk in Congo. De paters die ik gekend heb in Sint-Truiden waren allemaal uit Congo teruggekeerde missionarissen.

IV. PATERS AUGUSTIJNEN in SINT-TRUIDEN

Sedert de 12de eeuw was er in Sint-Truiden een hospitaalkapel gewijd aan Sint-Augustinus. Aanvankelijk enkel om bedevaarders die naar het graf van de heilige Trudo trokken te verzorgen, maar later ook om zieke burgers te verzorgen. De kapel verhuisde in 1239 van de Plankstraat naar de Stapelstraat en werd bediend door broeders en zusters die de kloostergeloften van de heilige Augustinus aflegden (Augustijnen, Augustinessen, Zwart- en Witzusters).

Na nog gebruikt te zijn als weeshuis en logementshuis voor armen, vond het gebouw na de Franse revolutie een nieuwe bestemming, m.n. als postkantoor ... en sedert enkele jaren Brasserie 'De Post'.

Eind 19de eeuw en begin 20ste eeuw werden rond fabrieken, gelegen buiten de stadskernen, tuinvijken ('les cités jardins' of in de volksmond afgekort naar de 'cité') aangelegd. Het idee bestond er in arbeiders en bedienden aan de fabrieken te 'binden' door hen een eigen woning met tuin aan te bieden in een wijk waar alle noodzakelijke nutsvoorzieningen aanwezig waren (bakkers, winkels, café's, sportpleinen, theater ...).

Zo ook in Sint-Truiden: naast het Suikerfabriek aan de Tiensesteenweg was er het 'Casserollenfabriek' ('Fonderie et Emaillerie de Saint-Trond – La Reine des Casserolles') in de Fabriekstraat. Buiten het centrum van de stad en voorbij de spoorweg Sint-Truiden – Hasselt werd een tuinvijk gebouwd die later uitgroeide tot Nieuw-Sint-Truiden. Tussen 1963 en 1978 werd de oude wijk uitgebreid met nog drie sociale wijken (Grote Brede Akker, Kleine Brede Akker en Guvelingen).

Hubert BIETS, een pater Augustijn in het klooster van Gent, behield nauwe banden met zijn geboortestad Sint-Truiden en verkreeg van zijn vriend en toenmalig burgemeester Paul Cartuyvels de toelating om in 1928 een Augustijner klooster te stichten in Nieuw Sint-Truiden. Zij huurden een huis op de hoek van de Gorsemweg en de René Lambrechtsstraat (foto hiernaast, nu deels nachtwinkel), maar begonnen onmiddellijk met de bouw van een noodkerk, een klooster en een parochiezaal langs de Grevensmolenweg (foto klooster rechts en parochiezaal links).

In 1951, nadat Tuinvijk (de officiële naam voor Nieuw-Sint-Truiden) een zelfstandige parochie was geworden, begon men aan de bouw van de een nieuwe kerk aangebouwd tegen het klooster.

V. SINT-AUGUSTINUS EN SINT-RITA KERK

In 1930 werd op de plaats waar zich de huidige kerk bevindt een houten noodkerk opgetrokken, die 20 jaar dienst deed, tot in 1951 begonnen werd met de bouw van een stenen kerk. Deze kerk werd voltooid in 1955 en ingewijd op 29 augustus 1955 door Mgr. Guillaume-Marie VAN ZUYLEN, bisschop van het toen nog bisdom Luik-Limburg.

Ook al heeft men het in Nieuw-Sint-Truiden over de Augustinuskerk en de Ritakapel, toch is de officiële benaming van de kerk de SINT-AUGUSTINUS EN SINT-RITA KERK; zelfs in de meeste bronnen, bv. Wikipedia, vind je deze volledige benaming niet terug.

Architect Leopold SMEESTERS, zelf een inwoner van de tuinwijk, tekende het plan en liet zich leiden door de naoorlogse expressionistische stijl: moderne materialen worden gebruikt om gotische stijlkenmerken te creëren (spitsbogen met groot glasramen bv.). Andere voorbeelden van deze stijl zijn de mijnkerken van Beringen, Waterschei en Eisden (allen gebouwd in de jaren 1920-30).

In het timpaan boven het portaal wordt Augustinus afgebeeld onder de tekst: *Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus Sanctus est Deus*¹, verwijzend naar een van de werken van Augustinus: *De Trinitate* (over de Drie-eenheid).

De beelden aan het spreekgestoelte, klassiek en expressionistisch, zijn van de hand van Frans Jozef SMEESTERS, broer van de architect. De glasramen van Roger DANIËLS, net als de broers SMEESTERS, ook een Truienaar.

Bijzonder: het Mariabeeld² in ytong op het linker zijaltaar is van de hand van Toon VAN MECHELEN, woonachtig in de Tuinwijk (Nieuw-Sint-Truiden). Toon, gepensioneerd leraar aan het Klein Seminarie en College van Sint-Truiden, is de vader van kunstenaar Koen VAN MECHELEN.

¹ De vader is God, de zoon is God, de Heilige Geest is God.

² Toon VANMECHELEN vertelde mij dat hij het beeld geen naam had gegeven. Hij vond 'Maria van de Vrede' wel een passende titel.

In 2014 besloot het gemeentebestuur van Sint-Truiden, op voorstel van het centraal kerkbestuur, voor vijftien van de Truiense kerken een herbestemming te zoeken. De Sint-Augustinus en Sint-Ritakerk werd gespaard en bleef haar religieuze functie behouden. Vermoedelijk speelde het succes van de bedevaarten en wekelijkse vieringen ter ere van de Heilige Rita een doorslaggevende rol in deze beslissing.

VI. HEILIGE RITA

De Heilige Rita, geboren Margarita LOTTIUS, leefde in de 14de en 15de eeuw (1381³ – 1457), een zeer woelige en donkere periode: de Kerk in Europa was verdeeld door het Westers Schisma met zijn drie pauzen en in Italië woedde een hevige strijd tussen pausgezinden (Welfen) en keizersgezinden (Gibbelijnen).

Nadat haar echtgenoot, Ferdinando MANCINI, een opvliegend en agressieve man, door een rivaliserende familie vermoord werd, zwoeren haar twee zonen, Giangacomo Antonio en Paolo Maria, hun vader te zullen wreken. Bloedwraak was in die tijd immers wettelijk verantwoord.

Rita bad tot God om haar zonen te willen beschermen. Een jaar na de dood van hun vader stierven beide zonen een natuurlijke dood; de ene een dag later dan de andere. Rita zag dit als een teken dat haar gebed om bescherming verhoord was.

Rita besloot in te treden in het klooster en opteerde voor het augustinessenklooster in Cascia, een stadje in Umbrië in de omgeving van Perugia en Spoleto. Helaas voor haar werd zij echter niet toegelaten omdat haar familie behoorde tot een andere politieke strekking dan die van de meeste kloosterzusters.

Rita begon aan een onmogelijk gewaande opdracht: het opheffen van de politieke tegenstellingen binnen het klooster ... een opdracht waarin ze uiteindelijk slaagde en dan toch de toelating kreeg om tot de augustijner orde toe te treden.

Zij overlijdt op 22 mei 1447 na een verblijf van 40 jaar in het augustinessenklooster van de Heilige Maria Magdalena in Cascia. Het klooster wordt later omgedoopt tot klooster van de Heilige Rita.

Na haar zaligverklaring in 1628 door Paus Urbanus VIII en haar heiligverklaring in 1900 door Paus Leo XIII, wordt haar overlijdensdag ook erkend als de feestdag van de Heilige Rita: 22 mei.

3 Over de exacte geboortedatum bestaan twijfels; sommige bronnen vermelden 1367 als geboortedatum.

VII. ZALIG- EN HEILIGVERKLARING VAN RITA VAN CASCIA

In tegenstelling tot later was de Kerk in de middeleeuwen niet zo streng wanneer het ging om de verering van iemand als ‘heilige’: als het volk oordeelde dat iemand de moeite was om vereerd te worden, dan verzette de Kerk zich daar niet tegen. Zo ook werd Rita van Cascia al snel na haar overlijden door het volk vereerd als een van hun heiligen.

Later kwam hierin verandering en werd door de Kerk slechts na een grondig onderzoek de toelating gegeven tot officiële verering.

Bij het onderzoek dat door de Kerk wordt uitgevoerd en aanleiding kan geven tot een zaligverklaring en latere heiligverklaring worden twee belangrijke criteria onderzocht: was de kandidaat-heilige een persoon die echt geleefd heeft of slechts een legende⁴ en zijn er mirakels toe te schrijven aan de kandidaat-heilige, m.a.w. hebben er tijdens zijn/haar leven gebeurtenissen plaatsgevonden die aan hem/haar kunnen toegeschreven worden en waarvoor, in de op dat ogenblik gangbare stand van de wetenschap geen verklaring kan gevonden worden?

VII.1. Waarheid of legende?

Tien jaar na haar dood werd het lichaam van Rita van Cascia opgegraven en bleek dat haar lichaam nog geheel intact was. Dit werd als voldoende bewijs aanvaard dat zij echt bestaan had. Haar lichaam werd opgebaard in een glazen sarcofaag in de kerk van Cascia, *il Santuario di Santa Rita da Cascia*.

VII.2. Mirakels?

Naast de wonderbaarlijke bewaring van het lichaam was er de ‘stigmatisering’, het vertonen van een wonde op dezelfde plaats als bij Jezus Christus. Rita van Cascia was zeer onder de druk van het lijden dat Christus had doorstaan. Op Goede Vrijdag 1442 vertoonde zij plots een wonde aan het voorhoofd overeenkomstig met de wonden die bij Christus veroorzaakt waren door de doornenkroon. De Heilige Rita wordt dan ook (onder meer) afgebeeld met een bloedende wonde aan het voorhoofd met daarin een doorn.

Toen Rita al meer dan 70 jaar oud was, wilde ze perse op bedevaart naar Rome. De overste van het klooster wilde haar hiervoor de toestemming geven op voorwaarde dat haar

4 Uit onderzoek is bv. gebleken dat Sint-Christoffel nooit geleefd zou hebben en zijn bestaan slechts gebaseerd is op een legende. Vandaar dat hij niet meer voorkomt in de officiële door de Kerk gehanteerde heiligenkalender, de ‘MARTYTOLOGIUM ROMANUM’.

hoofdwonde genezen zou zijn. De hoofdwonde genas, Rita trok naar Rome, maar bij haar terugkomst begon de wonde opnieuw te bloeden.

Naast dit onverklaarbaar fenomeen, bestaan nog een aantal legenden die geleid hebben tot haar zalig- en heiligverklaring:

Rita zou vier jaar ziek geweest zijn. Aan een familielid, die haar bezocht, vroeg zij om haar een roos te willen brengen uit haar eigen tuin. Een onmogelijke opdracht vermits het hartje winter was. Toch vond de vrouw een frisse en pas ontloken roos in de tuin van Rita. Vandaar ook dat de Heilige Rita niet alleen met een doorn en hoofdwonde wordt afgebeeld, maar ook met een roos. En door de paters Augustijnen gewijde rozen naar zieken worden gebracht op haar feestdag van 22 mei.

VIII. HEILIGE RITA ALS BESCHERMHEILIGE

De Heilige Rita wordt aanbeden bij ...

Hopeloze zaken omdat zij er in slaagde politieke tegenstanders met elkaar te verzoenen in een zeer woelige periode van het Westers Schisma en de strijd tussen de pausgezinden (Welfen) en de keizersgezinden (Ghibellijnen).

Ziekten omdat zij zeer begaan was met de zieken en zelf lange tijd ziek was.

Wonden omdat zij zelf een blijvende (hoofd)wonde had.

Huwelijksproblemen omdat zij er in slaagde haar huwelijk in stand te houden ondanks het feit dat haar echtgenoot een zeer opvliegend en agressief man was.

Examens of hoort dit ook bij de verloren en hopeloze zaken⁵.

Zij is de beschermheilige van de moeders omdat zij er alles aan gedaan heeft om haar zonen te beschermen die bloedwraak wilden nemen voor de moord op hun vader.

⁵ Mijn moeder brandde, telkens een van de kinderen examens moest afleggen, een kaars voor de H.Rita, helaas met niet steeds even groot succes.

IX. VERERING VAN H. RITA IN SINT-TRUIDEN

Op 20 augustus 2012 werd binnen de parochiale gemeenschap Sint-Augustinus en Sint-Rita het Genootschap van de Heilige Rita opgericht onder de bezielende kracht van Elise BEECKMAN en Paul VANDEVOORDT.

Het Genootschap staat in voor de wekelijkse Ritaviering, elke donderdag om 9u, de halfjaarlijkse ledenbijeenkomsten, een zesmaandelijks infoblaadje⁶ en de donderdagnovenen.

Daarbuiten richt het Genootschap regelmatig daguitstappen in naar andere bedevaartsoorden waar de Heilige Rita vereerd wordt (o.m. Bouge en Lavaux Sainte-Anne).

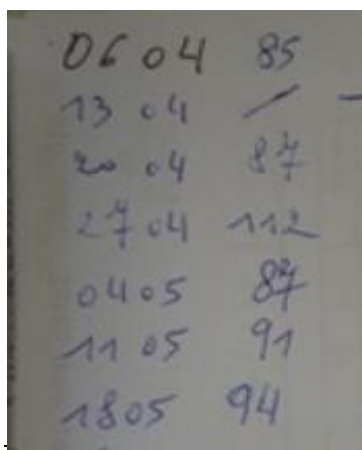

In de aanloop naar en ter voorbereiding van het feest van de Heilige Rita op 22 mei, haar sterftedatum, nemen heel wat vereerders van de heilige deel aan de eucharistievieringen die elke donderdag plaatsvinden en dat vanaf de 15de donderdag voor het naamfeest.

Tijdens deze 15 donderdagen wordt teruggeblikt op de verschillende fases die het leven van de heilige kenmerkten: van haar geboorte, haar leven als echtgenote, moeder, de dood van haar echtgenote en die van haar kinderen, haar intrede in het klooster tot haar overlijden en heiligverklaring.

Het Genootschap telt intussen 806 leden en werd bij haar oprichting gecoacht door Albert THIJS, deken van Sint-Truiden. Na zijn opruststelling werd Albert THIJS vervangen door E.H. Augustin CHAMPAGNE.

IX.1. AANTAL BEDEVAARDERS

06 04	85
13 04	—
20 04	87
27 04	112
04 05	87
11 05	91
18 05	94

Het Genootschap noteert wekelijks het aantal deelnemers aan de viering. Op basis van de cijfers zoals hiernaast afgebeeld, bezochten tussen 06/04/2017 en 18/05/2017 **gemiddeld 93 bedevaarders** de kerk. Naarmate de feestdag van 22 mei nadert, stijgt het aantal bezoekers.

Het feest van de H. RITA wordt gedurende 3 opeenvolgende dagen gevierd, een ‘triduüm’: van 20 tot 22 mei worden elke dag twee vieringen gehouden. Eén in de voormiddag en een

⁶ Elk lid ontvangt 'La scoglio di Roccaporena', een tijdschrift uitgegeven door de Orde van Augustinessen in Cascia, Italië.

tweede in de namiddag. Volgens het Genootschap is de kerk tijdens deze drie dagen afgeladen vol.

IX.2. AANWEZIGHEID RELIEKEN

In de kerk en kapel zijn twee relieken of relikwieën van de Heilige Rita aanwezig. Een eerste reliek wordt bewaard in een rond metalen doosje afgesloten door een kijkglas, een zogenaamde 'theca'. Deze theca wordt tijdens het driedaagse feest van de H.Rita door de priester aan de gelovigen aangeboden om aangeraakt of gekust te worden.

Een tweede reliek, eveneens in de vorm van een theca, geplaatst op een piëdestal onder glas, bevindt zich in de Ritakapel. Bedevaarders leggen hun hand op het glas tijdens de aanbidding van de heilige.

Tot voor enkele jaren was er nog een derde reliek aanwezig in de vorm van een ostensorium of reliekmonstrans. Deze bevond zich op een uitsteeksel aan de voet van het beeld van de Heilige Rita, maar werd gestolen. De monstrans werd nooit teruggevonden.

IX.3. EX VOTOS

Ex voto's, zoals de dankplaten en -tegels in bv. de basiliek van Scherpenheuvel, zijn er niet in de kapel van de Heilige Rita. Voor het altaar ligt op een houten pupiter een boek waarin gelovigen hun dankbaarheid of hun wensen kunnen schrijven.

In de kapel is een plaats voorzien waar kaarsen ter ere van de heilige kunnen gebrand worden.

IX.4. DEVOTIE-ARTIKELN

In de gang die leidt van de kerk naar de pastorie staat een vitrinekast met devotie-artikelen opgedragen aan de Heilige Rita: noevenkaarsen, beeldjes, medaillons, gebedsprenten, broches, hangers, enz.

In de pastorie is bijna doorlopend iemand aanwezig; het Genootschap organiseert deze permanentie.

Mensen kunnen er overdag altijd terecht voor de aankoop van een van de artikelen. En dit gebeurt ook. Tijdens een voorbereidend gesprek met enkele bestuursleden van het Genootschap van de Heilige Rita telde ik op één uur tijd niet minder dan zes mensen die aanbelden voor de aankoop van devotie-artikelen.

X. BEVRAGING VAN DE BEDEVAARDERS

De enquête bij de bedevaarders gebeurde op donderdag 22/02/2018. Ik werd hierbij geholpen door Veerle Everaerts, Pieter Carlier en Koen Van Hoof. Zowel de priester die voorging tijdens de eucharistieviering als het bestuur van het Genootschap van de Heilige Rita gaven hun toestemming tot het bevragen van de bezoekers en het nemen van foto's.

Onze aanwezigheid en bedoelingen werden tijdens de viering aangekondigd en meegedeeld aan de aanwezigen door de voorzitter van het Genootschap. In de kerk waren die dag 76 mensen aanwezig. We slaagden er in om 24 mensen te ondervragen. Mensen waren zelfs bereid om een half uur te wachten alvorens de vragen te beantwoorden; velen van hen wilden graag een of andere gebeurtenis vertellen waarvan zij overtuigd waren dat de tussenkomst van de Heilige Rita voor een goede afloop gezorgd had.

X.1. RESULTATEN VAN DE BEVRAGING

Voor een exemplaar van de gehanteerde vragenlijst verwijs ik naar de bijlagen. Hieronder een overzicht en analyse van de resultaten.

Noot vooraf: 22 van de 24 ondervraagden hadden geen bezwaar dat de ingewonnen informatie gepubliceerd wordt op www.volkskunde-limburg.be en dat de initialen van hun naam en voornaam en hun woonplaats hierbij vermeld worden.

Vraag 1 Hoe dikwijls bezoekt u deze kerk?

Elke dag	1	4%
Elke donderdag	18	75%
Regelmatig	5	21%
Af en toe	0	0%
TOTAAL	24	

Vraag 2 Doet u dit al lang?

Meer dan 5 jaar	20	83%
------------------------	-----------	------------

Meer dan één jaar	4	17%
Minder dan een jaar	0	0%
	24	

Vraag 3 Is er een speciale reden waarom u naar hier komt? Wat zou u willen bekomen door naar hier te komen?

Eigen gezondheid en gezin/familie	14	58%
Rust vinden	4	
Troost en hulp privé problemen	6	
Huwelijksproblemen	2	
Financiële problemen	2	
Samenzijn met medegelovigen	5	
Geen bijzondere reden	4	

Vraag 4 Bezoekt u de kerk of kapel wanneer er geen viering is?

JA	13	54%
NEEN	11	46%
Totaal	24	

Vraag 5 Is er iets bijzonders gebeurd of veranderd sedert u deze kapel bezoekt?
De meeste ondervraagden verklaarden dat zij veel rustiger geworden zijn sedert zij naar de Ritavieringen komen. Het is op deze vraag dat enkele zeer frappante antwoorden gegeven werden, gebeurtenissen die door de ondervraagde toegeschreven werden aan de tussenkomst van de Heilige Rita. Enkele voorbeelden:

P.D. uit Sint-Truiden:

mijn zoon is volledig genezen van ALS.

M.J. uit Linter:

de gezondheid van mijn echtgenoot is spectaculair verbeterd.

E.B. uit Sint-Truiden:

mijn zoon, die stervende was, is plotseling genezen.

L.S. en S.S. uit Tienen:

om reden van een rechtszaak tegen de aannemer die verbouwingswerken verkeerd uitvoerde, leven wij al drie jaar zonder badkamer en slaapkamer. Al twee keer kregen wij positief nieuws na onze thuiskomst van de Ritakapel.

G.VL. uit Halen:

na de bevalling van mijn vierde kind werd ik 'bediend'. Toch heb ik het gehaald en daar ben ik de Heilige Rita eeuwig dankbaar voor en kom ik nu al vele jaren iedere donderdag naar hier. De laatste jaren wordt ik door mijn dochter gebracht omdat ik zelf niet meer met de auto kan rijden.

Vraag 6 Doet u of zegt u iets wat u normaal niet doet ...

Voor u naar hier komt?	7 mensen gaan eerst een kaars branden in de kapel
Terwijl u hier bent?	de meeste mensen denken veel na over diverse problemen tijdens de viering
Als u de kerk verlaat	9 van de 24 mensen branden nog een kaars in de kapel na de viering
Als u thuis komt	11 mensen branden thuis regelmatig een kaars 2 mensen bidden elke dag de 'rozenkrans' 5 mensen bidden elke dag het gebed van de H.Rita

Vraag 7 Doet u dit omdat u dit van anderen geleerd of gezien hebt?

Uit eigen beweging	14	58%
Ouders deden dit ook	5	
Van grootouders geleerd	1	
Omdat familie/vrienden dit doen	4	
Totaal	24	

Vraag 8 Doen anderen dit ook zo?
 Deze vraag bleek weinig relevant.

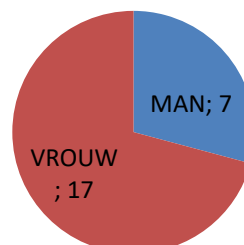
Vraag 9 Is er iets dat u altijd bij u hebt en dat te maken heeft met de Heilige Rita?

Medaillon	11	
Gebedskaartje H.Rita	11	
Paternoster in handtas of auto	4	
Gedroogde roos	2	
Sleutelhanger	3	

Vraag 10 Of is er iets dat u alleen bij u hebt als u naar hier komt?
 Ook deze vraag bleek weinig tot niet relevant: de mensen die een aandenken met zich meedragen, hebben dit altijd bij en niet alleen wanneer zij naar de kerk/kapel komen.

X.2. GEGEVENS BETREFFENDE DE ONDERVRAAGDEN

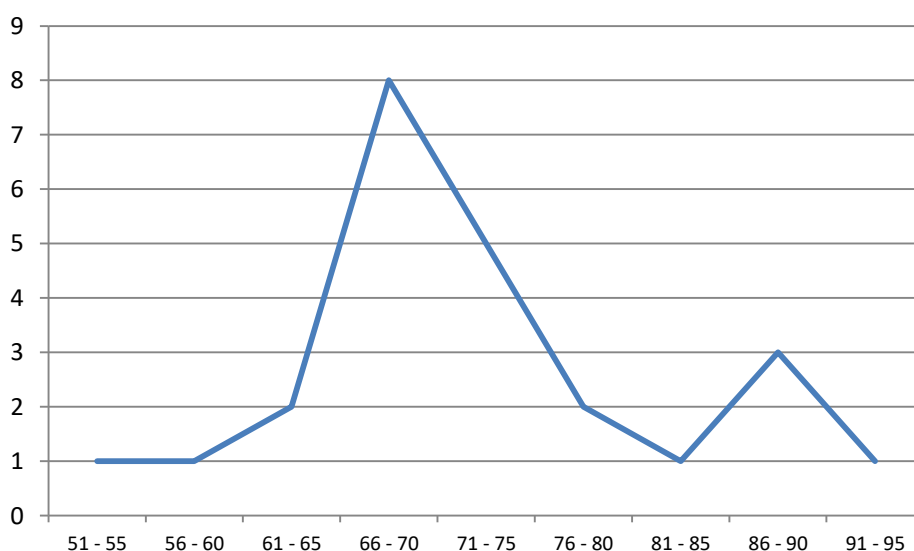
Geslacht 17 (71%) van de ondervraagde bedevaarders zijn van het **vrouwelijk** geslacht; 7 (29%) van het mannelijk geslacht.

Beroep Op 3 uitzonderingen na (1 huisvrouw, 1 ambtenaar en 1 arbeider) zijn alle ondervraagden **gepensioneerd** (88% dus)

Woonplaats 18 ondervraagden (75%) wonen in **Sint-Truiden** of onmiddellijke omgeving (Nieuwerkerken 1, Halen 1). De 6 anderen wonen in Vlaams-Brabant: Tienen (4), Kortenaken (1), Linter (1).

Leeftijd De jongste ondervraagde is 55 jaar; de oudste 92, een kranige dame uit Halen. 12 van de 24 ondervraagden (50%) zijn tussen 66 en 75 jaar oud. De gemiddelde leeftijd van de ondervraagde bedevaarders bedraagt **72,5 jaar**.

X.3. BESLUITEN

De doorsnee bedevaarder naar de Heilige Rita in de Sint-Augustinus en Sint-Rita kerk van (Nieuw) Sint-Truiden ...

is een vrouw,
van om en bij de 72 jaar oud,
die dit elke donderdag doet,
en al meer dan 5 jaar,
met de bedoeling te bidden voor haar gezondheid en die van haar familie,
voor het eerst deelneemt nadat er iets dramatisch op vlak van gezondheid gebeurde,
er absoluut zeker van is dat een gunstige wending toe te schrijven is aan een tussenkomst van de heilige,
regelmatig in de kerk en thuis een kaars brandt ter ere van de heilige
en altijd een medaillon of een bidprentje op zak heeft.

BRONNEN

Augustijnergemeenschap. *H.Rita van Cascia*. 5^e herziene druk. Gent: eigen uitgave, 2008.

Geybels H. *Alledaags geloof. Christelijke religieuze volkscultuur in Vlaanderen*. Leuven: Acco, 2015.

Goosen L. *Van Afra tot de Zevenlappers. Heiligen uit Oost en West: hun leven, de legendevorming, de verering en hun aanwezigheid in de kunsten*. Nijmegen: SUN, 1992.

De Loof P. *Waarom Heilige Rita wordt aangeroepen voor 'hopeloze gevallen'*. Kerknet (2017), geraadpleegd 10 februari 2018. Beschikbaar via www.kerknet.be/organisatie/kerknet-redactie.

Indesteege L. *Heilige Rita*. (niet gedateerd), geraadpleegd op 8 februari 2018. Beschikbaar via www.volkskunde.be doorklikken naar 'artikels' en vervolgens naar 'h.rita'.

Bessemans W, Smeesters J, Verheyden C e.a. *Monumenten van de toekomst? Modern bouwen in Sint-Truiden 1900-1975*, Sint-Truiden, 2008. Uitgave van het stadsbestuur Sint-Truiden t.g.v. Open Monumentendag 2008.

Smeers T. *De tuinwijk van Nieuw-Sint-Truiden*. Eindwerk Provinciale Hogeschool Limburg, departement Architectuur. Hasselt: PHL, 2008.

X. De geschiedenis en huidige structuur van de Orde der Augustijnen, geraadpleegd 22 januari 2018. Beschikbaar via www.tenbunderen.be/geschiedenis.html

Diverse artikelen geraadpleegd op de officiële website van de Orde der Augustijnen: www.osabel.be

Diverse artikelen geraadpleegd op de officiële (Italiaanse) website van de Orde der Augustinessen in Cascia, Italia: www.santaritadacascia.org

Met dank aan Willy Ilsbroekx voor de foto van de noodkerk.

Limburgs Volkskundig Genootschap
Project Rituelen
Heilige Rita Sint-Truiden

<i>Interviewer</i>		<i>Datum</i>	
--------------------	--	--------------	--

1. Hoe dikwijls bezoekt u deze kerk? ☐ Elke donderdag
☐ Regelmatig
☐ Af en toe
2. Doet u dit al lang? ☐ Meer dan 5 jaar
☐ Meer dan één jaar
☐ Minder dan een jaar
3. Is er een speciale reden waarom u naar hier komt?
Wat zou u willen bekomen door naar hier te komen?
4. Bezoekt u de kerk of kapel wanneer er geen viering is? ☐ Ja
☐ Neen
5. Is er iets bijzonders gebeurd of veranderd sedert u deze Kapel bezoekt?
6. Doet of zegt u iets wat u normaal niet doet?
☐ Voor u naar hier komt?
☐ Terwijl u hier bent?
☐ Als u de kerk verlaat?
☐ Als u thuis komt?
7. Doet u dit omdat u dit van anderen geleerd of gezien hebt?
8. Doen anderen dit ook zo?
9. Is er iets dat u altijd bij u hebt en dat te maken heeft met de Heilige Rita?
10. Of is er iets dat u alleen bij u hebt als u naar hier komt?

Opleiding Toeristische Gids Limburg 2017-2018

VAN HOOFF Peter

Mogen wij uw gegevens naamloos publiceren op www.volkskunde-limburg.be ?

☐ Ja

☐ Neen

Naam		Geslacht	
Geboortejaar		Woonplaats	
Beroep			

Bedevaartsoord H. Rita
St. Augustinuskerk
Grevenmolenweg 34
3800 St. Truiden

GEBED IN ALLE NOODWENDIGHEID

Zuchtend onder het gewicht van lichaams- en zieleSMARTEN kom ik tot U, o H. Rita, die genoemd wordt de 'Heilige der onmogelijke of hopeloze zaken'. Bevrijd mij van de pijnen en angsten die mij nederdrukken, en verleen mij de gezondheid en de vrede.

Ik vertrouw ten volle op uw machtige voorspraak bij de Allerhoogste en heb de vaste hoop door uw tussenkomst spoedig verhoord te worden. Maak dat ik weldra tot uw eer een lofzang van dankbaarheid moge aanheffen. Indien mijn zonden een hinderpaal zijn tot vervulling van mijn wensen, verkrijg mij dan van God berouw en vergiffenis. Laat niet toe dat ik nog langer bittere tranen storte; bekom mij wat ik U vraag en ik zal uw grote barmhartigheid jegens de bedrukte zielen verkondigen. O wonderbare Bruid van de Gekruisigde, wees mijn voorspreekster nu en altijd in al mijn noodwendigheden!

Amen!

-3 maal:

Onze Vader, Wees Gegroet, Glorie zij de Vader.

Kerkelijk goedgekeurd

Rijd veilig!

GEBED VAN EEN AUTOBESTUURDER

Heer, verleen mij een vaste hand, een waakzaam oog en een zachtmoedig hart, opdat ik al rijdend op uw wegen niemand kwetsen zou.

Heer, u hebt ons het leven gegeven, de grootste schat, welke maar denkbaar is. Moge van mijn kant, door geen enkele onvoorzichtigheid, het leven van anderen in gevaar gebracht, noch de gaafheid ervan verminkt worden.

Bescherm, o mijn God, allen die op weg zijn. Laat de betonnen vangaren langs de wegen mij niet uitdagen tot grotere stoutmoedigheid, maar voor mij een waarschuwing betekenen hoezeer de gevaren ons overal beloeven.

Leer mijn auto zo te gebruiken dat ook anderen er wel bij varen en dat mijn gehaastheid niet de schoonheid van uw schepping achteeloos voorbij raast. Dan, o Heer, zal hoffelijkheid de uitdrukking zijn van mijn eerbied voor alles wat menselijk en schoon is.

H. Rita, begeleid mij en laat mij naar uw voorbeeld de onvervangbaarheid van elk mensenleven beseffen, indachtig, hoe gij al biddend, wachtend hebt uitgezien naar een behouden thuiskomst van uw dierbaren.